

София, 21 октомври, 2022 г.
изх. № 3356/21.10.2022

**ДО Г-Н ЛАЗАР ЛАЗАРОВ
СЛУЖЕБЕН ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО СОЦИАЛНИТЕ ПОЛИТИКИ И
МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА**

**Отворено писмо: Необходим е ясен и трансформиращ Социален климатичен фонд,
сега повече от всякога**

Уважаемо чешко председателство на Съвета на Европейския съюз,
Уважаема г-жо Естер де Ланж, член на Европейския парламент,
Уважаеми г-н Дейвид Каса, член на Европейския парламент,
Уважаеми г-н Питър Лийз, член на Европейския парламент,
Уважаеми EVP Франс Тимерманс,

Копие до: Докладчици в сянка за Социалния климатичен фонд

Копие до: Докладчици в сянка за преразглеждането на Европейската система за търговия
с емисии

Европа е в плен на цените на енергията и кризата с енергийната сигурност. Домакинствата са изправени пред рязко нарастващи сметки за енергия и се страхуват от идващата зима или просто не могат да си позволят гориво за отопление на домовете си. В същото време Европа е изправена пред извънредна климатична криза. Десетилетията на бездействие в областта на климата означават, че **глобалните температури вече са се повишили с над 1,1 градуса по Целзий спрямо преиндустриалната епоха**, водейки до екстремни проявления на времето и въздействия, които диспропорционално засягат най-уязвимите.

Всички тези кризи са кризи на изкопаемите горива. Както заяви председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен, **в сравнение с 2021 г., цените на изкопаемия газ са се увеличили с 580%**. Все пак много домакинства зависят от изкопаемите горива за отопление на домовете си и за придвижване до работа или училище. Тъй като цените на изкопаемите горива се покачват, **сметките за енергия на домакинствата също се покачват, с непропорционално въздействие, отново върху хората в най-уязвимо положение, включително най-бедните.** Отговорът на кризата с цените на енергията и на използването на изкопаеми горива от Русия като геополитически инструмент не може да заключи Европа в нови зависимости от изкопаеми горива.

За съжаление вината за високите цени на енергията е погрешно приписвана на политиките, които могат да помогнат за прекратяването им. От началото на войната в Украйна

различни участници призоваха за спиране на действията в областта на климата, считайки тези политики за скъпи. Но политиката в областта на климата върви ръка за ръка с енергийната сигурност и достъпност; чрез инвестиране в **чисти, евтини и суверенни възобновяеми енергийни източници, както и чрез увеличаване на спестяването на енергия, можем да се справим с трите кризи едновременно.** Призивите за спиране на Системата за търговия с емисии (СТЕ) или поставянето под въпрос на постепенното премахване на изкопаемите горива, което е необходимо за постигане на климатичните цели на ЕС за 2030 г. и 2050 г., само ще направят нашата енергийна система по-крехка, като същевременно ще подкопаят справедливия преход.

ЕС разполага с инструментите за справяне с тези паралелни социални, климатични и енергийни кризи, но не успява да се възползва максимално от тях. Приходите от СТЕ са по-високи от всякога и въпреки това анализът на използването на приходите предполага, че държавите-членки не ги използват за увеличаване на разходите за действия в областта на климата¹. Предложението за социален климатичен фонд (СКФ) е централен и жизнено важен стълб за изграждане на устойчивостта на европейските граждани срещу бъдещи кризи в средносрочен и дългосрочен план. В същото време СКФ ще помогне за постигането на социалните и климатичните цели на Европа – но само ако е достатъчно голям и смел.

Настоятелно призоваваме преговарящите в рамките на тристранната среща на СКФ да признаят централното значение на СКФ за целите на ЕС в социалната област, климата и енергийната сигурност. Те следва да гарантират, че СКФ ще влезе в сила възможно най-скоро, с амбициозен и устойчив бюджет.

Това означава:

- **Запазване на предложението на Съвета на ЕС** да се даде възможност за вноски от търговете на квоти по съществуващата СТЕ за подпомагане на бюджета на СКФ – СТЕ следва да осигури съществен поток от приходи за СКФ, който трябва да бъде допълнен от други източници на финансиране.
- **Отхвърляне на фиксиран и ограничен СКФ бюджет:**
  - Приходите от продажба на търг на съществуващи квоти по СТЕ трябва да осигурят минимален бюджет за СКФ, който може да бъде допълнен с други източници на финансиране.
  - По същия начин бюджетът на СКФ трябва да се увеличи в съответствие с цената на въглерода, така че домакинствата да получават пропорционална помощ и за да подкрепят инвестиции, които могат да помогнат за намаляване на излагането им на такава цена, когато има най-голяма нужда от това. Правото на чиста и достъпна енергия трябва да бъде защитено и уязвимите

---

¹ Приходите от ETS възлизат на приблизително 25 милиарда евро през 2021 г. Въпреки това държавите членки редовно не успяват да изразходват дори половината от тези годишни приходи за действия в областта на климата. Това се е случило с повече от половината страни от ЕС между 2013-2021 г., според анализ на WWF. Освен това е съмнително дали отчетените приходи от СТЕ, използвани за действия в областта на климата, са допълнителни към разходите на националния бюджет.

домакинства трябва да бъдат подкрепени да направят необходимите инвестиции, които ще помогнат както за декарбонизиране на транспортния и строителния сектор, така и за намаляване на сметките им.

- **Определяне на минималния бюджет на СКФ поне на нивото, предложено от Европейската комисия (72,2 милиарда евро за 8 години).**
- Допълване на бюджета със **съфинансиране от държавите членки.**
- **По-нататъшно увеличаване на бюджета** със солидарни вноски или средства, получени от тавани на приходите на индустриите, които жънат неочаквани печалби, генерирани от настоящите високи цени на енергията, или от търг на квоти, които иначе биха били раздадени безплатно.

Необходими са **амбициозни социални мерки за подкрепа на уязвимите домакинства и засегнатите работници**, за да се гарантира справедлив преход, който е в съответствие с Европейския стълб на социалните права. **Климатичната криза вече вреди върху здравето и качеството на живот на хората.** Ако не се направи нищо за смекчаването ѝ, последствията ще останат за бъдещите поколения. Предприемането на действия в областта на климата изисква **да се гарантира принципа „замърсителят плаща“**, който да се прилага в общата икономика на ЕС по социално справедлив начин.

Сега е моментът, в който европейските съзакондатели трябва да изпратят ясен сигнал, че застават зад гражданите на Европа, докато се стремят да се справят с паралелните предизвикателства за постигане на енергийна сигурност, справяне с нарастващите цени на енергията и енергийната бедност, и изпълнение на ангажиментите на ЕС по отношение на климата. **Поемането на ангажимент за трансформиращ, адекватно финансиран СКФ е от централно значение за успеха на тези усилия.**

Благодарим Ви за вниманието и оставаме на Ваше разположение за допълнителна информация по този въпрос. Линк към отвореното писмо на английски език, изготвено от коалиция от организации, сред които мрежата на WWF, може да откриете [ТУК](#)².

Лице за контакт за допълнителна информация:

Апостол Дянков, Ръководител програма „Климат и Енергия“,
WWF България, тел. +359 886 745 777, ел.поща: adyankov@wwf.bg.

---

² <https://www.wwf.eu/?7761966/open-letter-social-climate-fund-trilogues>